

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2023. № 6.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.6.8>

УДК: 311:656.13

А. М. Новікова,

д. е. н, начальник Центру наукових досліджень комплексних транспортних проблем, ДП «ДержавтотрансНДІпроект»

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7165-8673>

Т. М. Яценко,

інженер-економіст, зав. відділу економіки автомобільного транспорту, ДП «ДержавтотрансНДІпроект»

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3919-4968>

М. А. Леонов,

інженер, провідний інженер відділу економіки автомобільного транспорту, ДП «ДержавтотрансНДІпроект»

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-2533-8550>

М. М. Яценко,

к. т. н., доцент, доцент кафедри технічної експлуатації автомобілів та автосервісу, Національний транспортний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2418-1910>

**ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ НОВИХ ПРОФЕСІЙ ДЛЯ
АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ**

A. Novikova,

Doctor of Economic Sciences, Head of the Research Center for Complex Transport Problems, State Enterprise "State Road Transport Research Institute"

T. Yaschenko,

Engineer-economist, Head of the Department of Transport Economics, State Enterprise "State Road Transport Research Institute"

M. Leonov,

Engineer, Leading engineer of the Department of Transport Economics, State Enterprise "State Road Transport Research Institute"

M. Yaschenko,

PhD in Technical Sciences, Associate Professor of the Department of Motor Vehicle Maintenance and Service, National Transport University

APPLIED ASPECTS OF THE FORMATION OF NEW PROFESSIONS FOR ROAD TRANSPORT

У статті досліджено актуальні питання функціонування системи професійної класифікації працівників автомобільного транспорту та розглянуто нові професійні назви робіт для галузі автомобільного транспорту, які у подальшому, з розвитком новітніх технологій, будуть актуальними та затребуваними на ринку праці. На сьогодні Національний класифікатор України ДК 003:2010 «Класифікатор професій», затверджений наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.07.2010 р. № 327, який має статус стандарту, визначає професійні назви робіт, їх класифікацію, систематизацію, кодування. У галузі автомобільного транспорту має місце диспропорція між попитом на персонал, підготовлений до нових викликів автомобільних технологій і пропозицією ринку праці на затребувані у потрібній кількості професії, компетенції працівників. Ця диспропорція буде поглиблюватися, якщо не вжити заходів запровадження нових професій і визначення кваліфікаційних

характеристик працівників, не очікуючи відповідних змін у зазначеному стандарті. В «Класифікатор професій» доцільно вводити актуальні назви професій, змінювати чинні, вилучати застарілі так, щоб це не суперечило нормам Міжнародної стандартної класифікації професій (ISCO-08). При цьому, довідники кваліфікаційних характеристик професій працівників можуть бути документом для апробації нових кваліфікаційних характеристик працівників і підґрунтям для їх стандартизації з дотриманням усіх процедур. За останні роки в галузі автомобільного транспорту були внесені 30 нових професійних назв робіт з їх кваліфікаційними характеристиками, що дало можливість забезпечити підґрунтя для освоєння нових спеціальностей для освітніх процесів. Освітні процеси мають враховувати вимоги до знань та умінь працівників, визначені довідниками кваліфікаційних характеристик професій працівників та професійними стандартами. Крім того, сьогоденні реалії військової агресії проти України зумовлюють певні особливості та вимоги до потреб персоналу на ринку праці.

The article examines current issues of the functioning of the system of professional classification of road transport workers and considers new professional job titles for the field of road transport, which in the future, with the development of new technologies, will be relevant and in demand on the labor market. Today, the National Classifier of Ukraine DK 003:2010 "Classifier of Professions", approved by the Order of the State Committee of Ukraine on Technical Regulation and Consumer Policy No. 327 dated 07.28.2010, which has the status of a standard, defines the professional titles of jobs, their classification, systematization, coding. In the field of automobile transport, there is a disproportion between the demand for personnel prepared for the new challenges of automobile technologies and the labor market's supply of the professions and competencies of workers that are in demand in the right amount. This disparity will deepen if measures are not taken to introduce new professions and determine the qualification characteristics of employees, without waiting for corresponding changes in the standards being created. In the "Profession

Classifier", it is advisable to enter current names of professions, change current ones, remove outdated ones so that it does not contradict the norms of the International Standard Classification of Professions (ISCO-08). At the same time, the Handbooks of qualification characteristics of employees' professions will become a document for the approval of new qualification characteristics of employees and the basis for their standardization in compliance with all procedures. In recent years, 30 new professional job titles with their qualification characteristics were introduced in the field of road transport, which made it possible to provide a basis for the development of new specialties for educational processes. Educational processes should take into account the requirements for the knowledge and skills of employees, defined by the reference books of the qualification characteristics of the employees' professions and professional standards. In addition, today's realities of military aggression against Ukraine determine certain features and requirements for needs personnel in the labor market.

Ключові слова: *система професійної класифікації; автомобільний транспорт; професія; довідник; Класифікатор професій*

Keywords: *professional classification system; road transport; profession; directory; Classifier of professions*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. На всіх етапах становлення національної економіки питання раціонального використання персоналу за фахом є ключовим джерелом підвищення ефективності та якості функціонування підприємств, зокрема і галузі автомобільного транспорту. Цьому сприяє налагоджена та своєчасно актуалізована система професійної класифікації галузі. В цілому основу системи професійної класифікації в Україні складає Національний класифікатор України ДК 003:2010 «Класифікатор професій», затверджений наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.07.2010 р. № 327

(далі – Класифікатор професій ДК 003:2010) [1], який постійно доповнюється та оновлюється. Класифікатор професій ДК 003:2010 сприяє єдиному державному підходу до класифікації професій і робіт як тих, що вже існували, так і нових на основі кваліфікаційних вимог та приведенню національної класифікації у відповідність з міжнародними стандартами. Проблеми розвитку кваліфікацій, процес запровадження нових професійних назв робіт та забезпечення підготовки фахівців нових професій є актуальними для досліджень та зумовлені, зокрема, євроінтеграційним курсом України, сучасним запитом соціуму, науки та освітньої практики на підготовку високо кваліфікованих, конкурентоздатних, мобільних працівників в умовах глобалізації та європейської інтеграції. Крім того, на цей час для України є важливою проблемою для дослідження - збереження соціального капіталу, зважаючи на тенденції воєнного часу та очікування у потребі фахівців певних професій під час післявоєнної розбудови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення питань професійної класифікації та аналізування потреби у нових професіях знайшли відображення у працях таких дослідників, як: Мельник С.В.; Балацанова О.; Пуховська Л.П.; Ворначев А.О; Кравець Ю.І. та інші. Проте, незважаючи на дослідження учених в даній сфері, важливі аспекти зазначених проблем потребують подальших визначень. Насамперед, вимагає системного вирішення весь комплекс ключових питань, пов'язаних із функціонуванням системи професійної класифікації галузі автомобільного транспорту. Курс України на євроінтеграцію передбачає наближення національного законодавства, зокрема, у галузі автомобільного транспорту, до актів права Європейського Союзу, переорієнтації та удосконалення нормативних документів з праці та професійної класифікації відповідно до сучасних реалій функціонування світової економіки, її виробничих систем, а також систем підготовки професійних кадрів. Протягом останнього десятиріччя в Європі поняття «кваліфікації» і «стандарти» набувають все більшої взаємопов'язаності. Якісною характеристикою професійної діяльності на кожному підприємстві є

професійна структура - склад працівників за професіями відповідної спеціалізації. Вона визначається у кожному конкретному випадку такими чинниками: характером виробництва, його змістом, складністю та обсягами робіт.

Система професійної класифікації характеризується великою динамічністю під впливом науково-технічного прогресу, змін у технології, організації виробництва та праці, а також розвитку ринку праці. Ці зміни враховують у відповідних документах: Класифікаторі професій ДК 003:2010 [1], професійних стандартах, довідниках кваліфікаційних характеристик, загальних для всіх видів діяльності; галузевих довідниках кваліфікаційних характеристик професій працівників [2]. Крім впливу факторів науково-технічного прогресу, на сьогодні в Україні необхідно враховувати реалії та очікування соціуму щодо сьогоденішнього стану та зміни перспектив на ринку праці у воєнний та післявоєнний період.

Зважаючи на сьогоденішні реалії повномасштабної військової агресії проти України, під впливом дії наслідків котрої функціонує українське суспільство, за дослідженнями українських учених, у найближчому майбутньому вбачитиметься потреба у значній кількості фахівців робітничих професій на ринку праці, які забезпечуватимуть та прийматимуть активну участь у повоєнному відновленні інфраструктури України та економіки України в цілому [9]. Дослідження експертів з праці пропонують значний перелік професій майбутнього, які можуть бути затребувані найближчим часом [11]. Дослідження вчених з питань кваліфікацій присвячене виявленню новітніх тенденцій розвитку професійних стандартів і кваліфікацій у країнах із високо розвинутою економікою [12].

Аналіз сьогоденішніх прикладних аспектів функціонування системи професійної класифікації галузі автомобільного транспорту та розуміння найближчих перспектив її функціонування є актуальним для суспільства в цілому.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою роботи є дослідження проблем системи професійної класифікації галузі автомобільного транспорту, прикладних аспектів формування нових професій галузі та надання пропозицій щодо її подальшого ефективного функціонування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Реалізація положень Угоди про асоціацію Україна-ЄС вимагає імплементації у національне законодавство європейських Регламентів та Директив, які передбачають запровадження на ринку пасажирських та вантажних автомобільних перевезень нових професій стосовно:

- допуску операторів до ринку перевезень - Регламент (ЄС) 1071/2009 Європейського Парламенту та Ради від 21 жовтня 2009 року про встановлення спільних правил стосовно умов, яких потрібно дотримуватись для заняття діяльністю оператора автомобільних перевезень і про припинення дії Директиви Ради 96/26/ЄС [8]. Як приклад, - запровадження нової професійної назви роботи – менеджер (управитель) з питань перевезень;

- придорожного контролю та перевірки придатності колісних транспортних засобів до експлуатації - Директива Європейського Парламенту і Ради 2014/45/ЄС від 3 квітня 2014 року щодо періодичних перевірок придатності до експлуатації колісних транспортних засобів та їхніх причепів, визнання Директиви 2009/40/ЄС такою, що втратила чинність [6]; Директива Європейського Парламенту і Ради 2014/47/ЄС від 3 квітня 2014 року про технічну придорожню перевірку придатності до експлуатації комерційних транспортних засобів, що пересуваються в Союзі і визнання Директиви 2000/30/ЄС такою, що втратила чинність [7]. Як приклад, - експерт з перевірки придатності до експлуатації, мехатроніки, інші професії.

На автомобільному транспорті однією із складових сучасної системи галузевої професійної класифікації працівників є Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників Випуск 69 «Автомобільний транспорт» (далі - Довідник) [2]. Довідник виконує вагомі функції, зокрема, як позначено на Рис. 1.

Довідник	Довідник	Довідник
<ul style="list-style-type: none"> • є нормативно-правовим документом сфери управління персоналом на підприємствах автомобільного транспорту всіх форм власності 	<ul style="list-style-type: none"> • містить кваліфікаційні характеристики професій працівників, узгоджені з Класифікатором професій ДК 003:2010, які необхідні в основних технологічних процесах підприємств 	<ul style="list-style-type: none"> • є основою для формування професійних стандартів, стандартів вищої освіти, державних стандартів професійної (професійно-технічної) освіти

Рис. 1 Функції Довідника в системі професійної класифікації

Джерело: сформовано авторами на основі [2]

Чинні законодавчі та нормативно-правові акти України містять пряме посилання на Довідник та встановлюють такі норми: «Вимоги до знань працівників, їх завдання, обов'язки та спеціалізація визначаються професійними стандартами або кваліфікаційними характеристиками працівників» - стаття 96 Кодексу законів про працю України; стаття 6 Закону України «Про оплату праці».

Світовим стандартом у професійно-класифікаційній сфері є Міжнародна стандартна класифікація професій (ISCO-08) [4], узгоджено з якою розроблено та функціонує в Україні Класифікатор професій ДК 003:2010. Чинна його версія є четвертим поколінням класифікацій після ISCO-58, 68, 88. Як визначено документами Міжнародної організації праці (далі – МОП), ISCO-08 - це «інструмент для організації робочих місць в чітко визначений набір груп відповідно до завдань і обов'язків, виконуваних на робочому місці». Розроблені МОП «Методологічні зауваження щодо суті, мети і розвитку ISCO-08» [3] визначають значимість класифікації занять, які використовуються урядами та компаніями в національному контексті задля:

- планування освіти;

- обстеження робочої сили та інші обстеження домашніх господарств;
- опитування роботодавців;
- збору і поширення статистичних даних з таких джерел, як перепис населення;
- зіставлення претендентів вакансій;
- звітність про нещасні випадки на виробництві;
- адміністрування компенсацій працівникам;
- управління міграцією, пов'язаною із зайнятістю».

У більшості країн ЄС їх національні професійні класифікаційні системи пристосовано до ISCO-08 чи до міжнародної стандартної класифікації занять для країн – членів ЄС.

Національна система професійної класифікації останніми роками динамічно розвивається. Так, в Україні сьогодні визначено та класифіковано за відповідними угрупованнями, відповідно до Міжнародної класифікації занять близько одинадцяти тисяч професій. Внесені змінами до Класифікатора професій ДК 003:2010 за останні роки 332 нових професійних назв робіт, а саме:

- 2022 рік -94 професії;
- 2021 рік -91 професія;
- 2020 рік -27 професій;
- 2019 рік -38 професій;
- 2017рік - 82 професії.

В галузі автомобільного транспорту зміною № 6 до Класифікатора професій ДК 003:2010 були внесені низка (30) нових професій, зокрема 9 професійних назв робіт - мехатроніки. На нашу думку, функціонування системи професійної класифікації, зокрема, проблема ведення Класифікатора професій ДК:2010 полягає в тому, що на сьогодні відсутня законодавчо унормована процедура застосування нових професійних назв робіт для внесення нагальних змін. Тобто, у разі внесення змін до Класифікатора професій ДК 003:2010 застосування на практиці попередніх назв професій залишається поза межами правового поля; відсутній порядок їх застосування у освітній та іншій

діяльності в перехідний період, під час застосування на ринку праці отриманих раніше дипломів, сертифікатів, свідоцтв тощо.

В Україні з прив'язкою до Класифікатора професій ДК 003:2010 уже функціонує майже сто випусків Довідників кваліфікаційних характеристик професій працівників за видами економічної діяльності, які охоплюють основні кваліфікаційні характеристики професій. Останніми роками створено також більше ста професійних стандартів. Тому прив'язка до практичного застосування нововведень на ринку професійної класифікації потребує, на думку авторів, постійного удосконалення, дискусій експертного середовища та подальшого детального опрацювання та законодавчого визначення.

У галузі з метою удосконалення нормативно-правової бази з праці та професійної класифікації було затверджене третє, оновлене видання Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників Випуск 69 «Автомобільний транспорт» (наказ Мінтрансзв'язку України від 14 лютого 2006 р. № 136 у редакції наказу Мінінфраструктури України від 21 серпня 2019 р. № 656), яким, зокрема визначено:

- кваліфікаційні характеристики 30-ти нових професій у сфері технічного сервісу колісних транспортних засобів (КТЗ) (з них - 9 мехатроніків, експерт з перевірки придатності КТЗ до експлуатації, інші професії);

- нові професії щодо допуску до ринку перевезень.

Необхідно зазначити, що сьогоденні реалії воєнного часу принесли свій внесок у формування ринку праці та визначення освітніх потреб. Так, за даними досліджень фахівців [9], у найближчому майбутньому вбачитиметься потреба у значній кількості фахівців «класичних» робітничих професій, які забезпечуватимуть та прийматимуть активну участь у повоєнному відновленні інфраструктури України та економіки України в цілому. Серед працівників галузі транспорту найближчими роками будуть широко затребуваними такі професії, як, водій трамвая та тролейбуса, авторемонтник, слюсар з ремонту рухомого складу, слюсар-електрик з ремонту електроустаткування, токарь, фрезерувальник, шліфувальник, складач поїздів тощо [9]. На нашу думку, до

цього переліку професійних назв робіт, що будуть затребувані у післявоєнний період, можна віднести і водіїв автотранспортних засобів.

Разом з тим, повоєнне функціонування ринку праці вимагатиме запровадження в тому числі нових професійних назв робіт, зважаючи на активний євроінтеграційний рух нашої держави. Враховуючи загальносвітові тренди майбутнього, зокрема, такі як, автоматизація, глобалізація, зростання конкуренції, зростання вимог до екологічності, зростання складності керування експертами ринку праці [10, 11] спроектовано професії майбутнього у транспортній сфері, які у подальшому, очевидно, потребуватимуть внесення до Класифікатора професій ДК 003:2010 та визначення у Довіднику, як приклад (Рис.2):

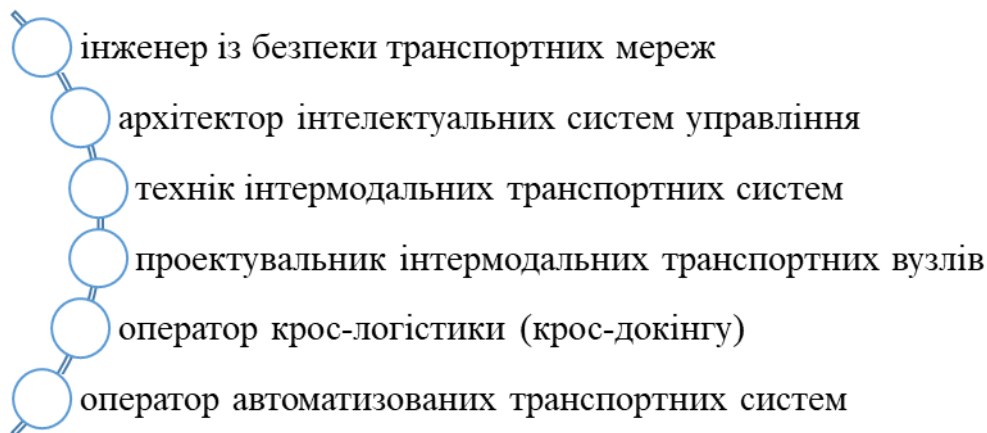

Рис. 2 Перспективні професії майбутнього галузі транспорту

Джерело: сформовано авторами на основі [10, 11]

Досліджуючи стан системи професійної класифікації та з метою її удосконалення в найближчому майбутньому, на нашу думку, є доцільним переглянути підходи до розроблення і затвердження нових кваліфікаційних характеристик працівників, які є повноцінними чинниками системи, поряд із професійними стандартами, зокрема:

- визначити процедуру запровадження на практиці змін щодо професійних назв робіт, зокрема процесів і часових рамок відносно таких змін;
- встановити порядок моніторингу та інформування про потреби органів місцевого самоврядування у працівниках підприємств потрібних кваліфікацій і

навичок залежно від регіону, надання роботодавцям можливостей безоплатного форуму для висловлення навичок та потреб виробництва, що відповідають їхній сфері діяльності тощо.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Зважаючи на проведені дослідження можна зробити такі висновки:

- в галузі автомобільного транспорту за останні роки внесені більше 30 нових кваліфікаційних характеристик професій працівників, які, поряд із професійними стандартами забезпечують системний підхід до професійної класифікації;

- розвиток новітніх технологій, глобалізація, автоматизація процесів потребують постійного навчання та підвищення кваліфікації працівників;

- необхідно вивчати тенденції на світовому ринку праці та активно запроваджувати світовий та європейський досвід з питань, пов'язаних із доступом до професії на ринку праці;

- у найближчі роки актуальним буде розширення та потреба у суттєвому збільшенні підготовки працівників робітничих професій галузі, зокрема, авторемонтників, водіїв транспортних засобів, слюсарів та електриків різних кваліфікацій тощо, пов'язане з потребою відбудови післявоєнного періоду;

- система професійної класифікації потребує постійного пошуку та формування нових професій, як того вимагає ринок праці, а також готовності освіти щодо підготовки фахівців відповідного напрямку;

- заклади вищої та професійної (професійно-технічної) освіти мають тримати активний зв'язок та вибудовувати освітні програми із урахуванням змісту кваліфікаційних характеристик нових професій, визначених Довідниками та професійними стандартами.

Система професійної класифікації галузі має перспективи подальших досліджень. Так, актуальним залишатиметься у майбутньому створення кваліфікаційних характеристик для нових професій галузі автомобільного транспорту, які щороку з'являються на ринку праці. Галузевий Довідник Випуск 69 «Автомобільний транспорт» доцільно наповнювати актуальними

кваліфікаційними характеристиками, оновлювати чинні, вилучити застарілі так, щоб це не суперечило європейському законодавству, був використаний позитивний досвід законодавства держав-членів ЄС і інших держав. З метою удосконалення системи професійної класифікації потрібна постійна актуалізація Класифікатора професій ДК 003:2010 та Довідників за видами економічної діяльності.

Література

1. Національний класифікатор України ДК 003:2010 “Класифікатор професій”.
2. Про затвердження Випуску 69 “Автомобільний транспорт” Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників: наказ Міністерства транспорту та зв’язку України від 14.02.2006 № 136, в редакції наказу Міністерства інфраструктури України від 21.08.2019 № 656. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0136650-06#Text> (дата звернення 17.05.2023).
3. International Labour Organization. URL: <https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>.
4. International Standard Classification of Occupations ISCO-08. URL: https://ec.europa.eu/esco/portal/escopedia/International_Standard_Classification_of_Occupations__40_ISCO41.
5. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/evropejska-integraciya/ugoda-pro-asociacyu>.
6. Директива Європейського Парламенту і Ради 2014/45/ЄС від 3 квітня 2014 року щодо періодичних перевірок придатності до експлуатації колісних транспортних засобів та їхніх причепів, визнання Директиви 2009/40/ЄС такою, що втратила чинність. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/55-GOEEI/2014-45-es.pdf>.

7. Директива Європейського Парламенту і Ради 2014/47/ЄС від 3 квітня 2014 року про технічну придорожню перевірку придатності до експлуатації комерційних транспортних засобів, що пересуваються в Союзі і визнання Директиви 2000/30/ЄС такою, що втратила чинність. URL: https://insat.org.ua/files/nav/law/3/dir_2014-47_2020_ukr.pdf.

8. Регламент (ЄС) №1071/2009 Європейського Парламенту та Ради від 21 жовтня 2009 року про встановлення спільних правил стосовно умов, яких потрібно дотримуватись для заняття діяльністю оператора автомобільних перевезень і про припинення дії Директиви Ради 96/26/ЄС. URL: https://insat.org.ua/files/nav/law/3/reg_1071-2009_uk.pdf.

9. Мельник С.В. Навчально-робоча Платформа з розроблення проєктів професійних та освітніх стандартів. - URL: https://smelnikukr.com/all_materials/.

10. Професії майбутнього в транспорті. - URL: <https://osvitanova.com.ua/posts/5067-100-profesii-maibutnoho>.

11. Балацанова О. Професії майбутнього: які спеціалісти будуть затребувані післязавтра. – URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2019/02/19/235691/>.

12. Професійні стандарти і кваліфікації у країнах з високороз-винutoю економікою / Л. П. Пуховська, А. О. Ворначев, С. В. Мельник, Ю. І. Кравець; за наук. ред. Л. П. Пуховської. Київ: “НВП Поліграфсер-віс”, 2014. 176 с.

References

1. State Committee for Technical Regulation and Consumer Policy (2010), “National Classifier of Ukraine DK 003:2010 “Profession Classifier”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text> (Accessed 16 May 2023).

2. Ministry of Infrastructure of Ukraine (2019), Order “On the approval of Issue 69 "Automotive transport" of the Handbook of qualification characteristics of employees' professions”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0136650-06#Text> (Accessed 17 May 2023).

3. International Labour Organization (2023), available at: <https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>. (Accessed 3 May 2023).

4. International Labour Organization (2007), “International Standard Classification of Occupations ISCO-08”, available at: https://ec.europa.eu/esco/portal/escopedia/International_Standard_Classification_of_Occupations_40_ISCO41. (Accessed 3 May 2023).

5. Cabinet of Ministers of Ukraine (), “Association Agreement between the European Union and Ukraine”, available at: <https://www.kmu.gov.ua/en/yevropejska-integraciya/ugoda-pro-asociacyu>. (Accessed 3 May 2023).

6. Official Journal of the European Union (2014), “DIRECTIVE 2014/45/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 3 April 2014 on periodic roadworthiness tests for motor vehicles and their trailers and repealing Directive 2009/40/EC”, available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0045&rid=1>. (Accessed 10 May 2023).

7. Official Journal of the European Union (2014), “DIRECTIVE 2014/47/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 3 April 2014 on the technical roadside inspection of the roadworthiness of commercial vehicles circulating in the Union and repealing Directive 2000/30/EC”, available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0047&rid=7> (Accessed 10 May 2023).

8. Official Journal of the European Union (2009), “REGULATION (EC) No 1071/2009 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 21 October 2009 establishing common rules concerning the conditions to be complied with to pursue the occupation of road transport operator and repealing Council Directive 96/26/EC”, available at: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:300:0051:0071:EN:PDF>. (Accessed 10 May 2023).

9. Melnyk, S.V. (2023), “Educational and working Platform for the development of projects of professional and educational standards”, available at: https://smelnikukr.com/all_materials/ (Accessed 11 May 2023).
10. osvitanova (2021), “Future professions in transport”, available at: <https://osvitanova.com.ua/posts/5067-100-profesii-maibutnoho>. (Accessed 10 May 2023).
11. Balatsanova, O. (2019), “Professions of the future: what specialists will be in demand the day after tomorrow”, available at: <https://life.pravda.com.ua/columns/2019/02/19/235691/>.(Accessed 10 May 2023).
12. Pukhovska, L. P. Vornachev, A. O. Melnyk, S. V. and Kravets, Yu. I. (2014), Profesijni standarty i kvalifikatsii u krainakh z vysokoroz-vynutoiu ekonomikoju [Professional standards and qualifications in countries with high by the emerging economy], NVP Poligrafser- vis, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 01.06.2023 р.